

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení. Tak to zpívali andělé a my se k nim pojďme s chutí připojit. Vždyť už dávno zaznělo v bibli zaslíbení, které je tu i pro nás: Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva. Hle, temnota přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodin a ukáže se nad tebou jeho sláva.

Gn 28,10-15.20-22 *Jáko*b vyšel z Beer-šeby a šel do Cháranu. Dorazil na jedno místo a přenocoval tam, neboť slunce již zapadlo. Vzal jeden z kamenů, které na tom místě byly, postavil je v hlavách a na tom místě ulehl. Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží. Nad ním stojí Hospodin a praví: „Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a v tvém potomstvu dojdou požehnání všechny čeledi země. Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“

*Jáko*b se tu zavázal slibem: „Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“

Lk 15,3-7: *Pověděl jim toto podobenství: „Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme si ji s radostí na ramena, a když přijde domů, svolá své přátele a sousedy a řekne jim: ‚Radujte se se mnou, protože jsem našel ovci, která se mi ztratila.‘ Pravím vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.*

I. O cestě vzhůru

V úvodní biblické knize se vypráví o úspěšném mladém muži, který to dotáhl daleko a dosáhl všeho, po čem prahl. Mimo jiné se domohl otcovského požehnání, což je slovo, které znamená, že na jeho nynějším úspěchu se přinejmenším zčásti podepsalo úsilí jeho předků. A že s tím vším souvisí taky Boží doprovod.

Boží doprovod vám štěstí nezaručí, a přece je ve vašem životním příběhu důležitý. Což si mladý muž *Jáko*b zatím nepřipouští a zajímá se z dědictví po předcích prozatím jen o to, co se dá zpeněžit. Však taky otcovského požehnání dosáhl opakovanou lstí a podvodem. Nevím, jak viděl *Jáko*b sám sebe, ale zdá se mi, že ty ostatní (rodiče, bráchu, vlastně kohokoli) vnímal jako figurky, které – když jde za vítězstvím – může obětovat. S čímž se některé postavy nesmíří, třeba starší brácha. To pak nastane problém, protože je to lovec a obstojně střílí. Úspěšný mladý muž se odtud bude muset klidit, je-li mu život milý.

Ocitl se v poušti, která v jeho rodu kdysi už hrála důležitou roli. Jeho dědeček *Abraham* tudy procházel, když ho Bůh nasměroval k budoucnosti, kterou pro něj má jako nabídku. *Abraham* se sebral a šel a teď tudy prochází jeho vnuk, ale v protisměru. Má před sebou málem tisíc kilometrů, což by se ve vyprávění dalo odbýt jednou větou, ale není žádný spěch, děj se zpomalí a *Jáko*b se ukládá ke spánku. Kámen pod hlavou a v hlavě pochyby a otazníky. Všecko to tu prý stvořil Bůh. On to nikdo nepamatuje, prostě se to tak říká a říká se to tak proto, aby bylo všem jasné, že je tu tenhle svět pro nás a že se povedl a nevznikl jen nějakou nešťastnou náhodou.

Stvořený je dobře, o tom *Jáko*b možná nepochybuje. Ale víc pro něj ta věta asi neznamena, protože na tu jeho šachovnici se Bůh nevejde. Je plná figurek, které můžete v případě potřeby obětovat, ale do toho mu Bůh nepasuje. Rozehrál svou životní partii, ale výsledek je jaksi nepřesvědčivý. S výhledem na úspěch obětoval vztah k některým blízkým figurám, takže je teď poněkud sám. Požehnání si nechal slovně předat, to se povedlo, ale co s ním, když teď nemá, s kým by ho sdílel? Domů nemůže, a tak se tu povaluje, kámen pod hlavou a ruce prázdné. Co by se dalo z dědictví zpeněžit, to musel při útěku nechat *Ezauovi* a zbyla mu jen ta slova o Božím doprovodu. Jenže za ta si nic nekoupí. Víru a tradici si vytuneloval a teď se o ni nemůže opřít.

II. Co říká sen

Usnul a zdál se mu sen. Z nebe visí žebřík a je na něm pořádně živo. Nahoru a dolů vystupují a zase sestupují Boží poslové. Z pozice ležícího (a spícího) to vypadá, jako že ty postavy pořád odcházejí a zase se vracejí. Jeden by myslel, že je do nebe daleko, takže je daleko i Bůh, ale v tom snu to vypadá mezi nebem a zemí na čilý provoz. Z toho jde na lidi zprvu úlek – říká se, že co oči nevidí, srdce nebolí, a míní se to tak i o Bohu: proto ten úlek, že o mně ví víc, než bych rád. Ale víra není především strach a Bůh není hlídač mravů, a tak se kromě úleku ozve i něco, co tuze moc potřebuju pro život: naděje. Ne náhodou v Jákobově snu Boží poslové pořád odcházejí a zase se vracejí, protože zrovna tohle ho teď tíží: je na odchodu (spíš na útěku), ale snad se jednou zase vrátí...

Teprve teď, když si to všechno lidi dojednali po svém, se do příběhu vloží Bůh a poví něco k tomu spornému požehnání, o které tu celou dobu šlo. Vypadalo to, že už to Jákob a ti druzí celé zkazili, ale teď se Bůh konečně dostane ke slovu a řekne, že co kdysi slíbil Abrahamovi, platí pořád. V tu chvíli sen končí. A Jákob, poté, co se probudí, poprvé mluví o Boží blízkosti, o které prve nevěděl.

Boží požehnání je velkolepý slib, který se den za dnem naplňuje, jako nit, jejíhož konce zatím nedohlédne. Zní to moc hezky, jenže o vytunelovanou víru se opřít nedá a spolehnout se na slib, byť i Boží, je poněkud riskantní. A tak si to Jákob radši jistí po svém: Pokud, Bože, budeš fakt se mnou, za druhé pokud mě budeš chránit, za třetí mi opatříš jídlo a oblečení a za čtvrté mně dopřeješ návrat do našeho domu, tak to pak budeš můj Bůh, slibuju, a ze všeho, co mi dáš, ti patří 10 procent. A jako zálohu ti tu rovnou postavím pomník. Nebo kostel.

Jákobův příběh šel pak dál. Byl docela zašmodrchaný a Jákob jednoho dne přišel na to, že tento způsob zbožnosti jest poněkud nešťastný. Ale opusťme už Jákoba. Víru na tento způsob si osvojili i jiní: Splň mi, Bože, oč žádám, a já pak uznám, že tě potřebuju. Případně ti za to postavím kostel nebo něco. Už dávno u proroků Bůh opakovaně povídá: „Kdo se vám o ten barák prosil? A o ty obřady a nekonečné modlitby? Kdybyste radši přestali obětovat figury, které vám překážejí, protože z nich zrovna nic nemáte!“

III. O Božím slibu

V úvodní biblické knize se vypráví o úspěšném mladém muži, který dosáhl leccého, po čem prahl. Třeba se v něm někdy trochu poznáme: jak si klestí cestu ke štěstí (snadné to vůbec nemá) a možná ani nepostřehne, že i pro něj platí, co řekl Bůh: „Jsem s tebou a nikdy tě neopustím.“ Žijeme, jak umíme, a Boží požehnání nás provází. Někdy nenápadně a takřka nepozorovaně, ale provází.

Pak se v Bibli vypráví ještě o jiném mladém muži, který to daleko nedotáhl. Začátek dobrý (pastýři jásali, králové se klaněli), ale pak se s ním lidi ve zlém rozešli a hnali ho na kříž. I v tom se lze poznat: v lidech, kteří k němu cítí sympatie, ale nebe je tak daleko a život je tak složitý a já už nemám čistý štít... Zrovna k tomu však Ježíš něco řekl: že v nebi mají radost z každého, kdo se ztratil či zabloudil, a zase se našel. Dokonce větší radost než ze všech, kdo (prý) nechybují.

Je před námi vánoční pastýřské slavení, královské klanění, lidské ztrácení a nebeská radost z nalezených. Mezi nebem a zemí je živo jak v Jákobově snu, tak si odnese domů ten Boží vzkaz, který k tomu patří: „Jsem s tebou a nikdy tě neopustím.“

požehnání:

Je advent a je před námi je vánoční pastýřské slavení a královské klanění. A taky lidské ztrácení, bez něhož to nejde. Ale mezi nebem a zemí je živo jak kdysi v Jákobově snu:

„Z nebe přicházím samého“ zpívá se na Vánoce o Kristu a příběh lidského ztrácení dostává dobrý konec: nebeskou radost ze záchrany těch, kdo byli ztraceni.

A Boží slib, který k tomu patří: „Jsem s tebou a nikdy tě neopustím.“ Amen.